

Yttrande från Regionkommittén om "Flerspråkighet"

(2008/C 257/06)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Regionkommittén framhåller att de regionala och lokala myndigheterna inom hela EU har ansvar för att skydda och främja den språkliga mångfalden. De har en förmånlig ställning när det gäller att bygga upp ett konstruktivt partnerskap med språkutbildningsinstitutionerna, i syfte att utforma yrkesutbildning i förhållande till särskilda lokala behov och krav.
- ReK anser att den språkliga mångfalden i EU är av en sådan karaktär att uppbyggnaden av flerspråkiga samhällen bör ske med intentionen att åstadkomma optimala positiva effekter och minimera de negativa effekterna.
- Kommittén menar att samtidigt som var och en inom EU behåller sitt eget/sina egna språk som en viktig del av det kulturella bagaget, bör han eller hon under hela livet skaffa sig aktiva och passiva kunskaper i ett gemensamt andraspråk och ett tredje språk som väljs mot bakgrund av kulturellt släktskap eller ursprungslandets eller ursprungsregionens krav på social och ekonomisk rörlighet.
- Regionkommittén betonar att den lokala och regionala nivån bör spela en ledande roll, framför allt vad gäller att genomföra utbildningsprogram, för att målet om ett språk + två (modersmålet plus ytterligare två språk) ska kunna uppnås.
- ReK föreslår att alla regioner ska uppmanas att inrätta ett eget forum för flerspråkighet för att övervaka lokala sociala, ekonomiska och utbildningsmässiga tendenser och föreslå de informationsinsatser och åtgärder som behövs för att motivera befolkningen till livslång språkinläring (modersmålet plus ytterligare två språk).

Föredragande: Roberto Pella (IT-PPE), fullmäktigeledamot i Biella och vice borgmästare i Valdeno

POLITISKA REKOMMENDATIONER

REGIONKOMMITTÉN

1. Kommittén välkomnar att kommissionen har satsat på flerspråkighet genom att den 1 januari 2007 inrätta en portfölj för detta område och anförtro den åt kommissionsledamot Leonard Orban. Eftersom denna portfölj är mycket viktig och utgör en reell utmaning bör den stärkas, så att målsättningarna verkligen kan utvecklas och förverkligas.

2. ReK vill framhålla att frågan om flerspråkighet är prioriterad på Europas politiska dagordning, och att denna prioritering inbegriper alla delar av Europas sociala och ekonomiska liv samt kulturliv.

3. Kommittén stöder de riktlinjer för arbetet som dragits upp av kommissionsledamot Orban, som anser att flerspråkighet är en förutsättning för europeisk integration och en mer omfattande kulturell dialog.

4. Den språkliga mångfalden i EU är av en sådan karaktär att uppbyggnaden av flerspråkiga samhällen bör ske med intentionen att åstadkomma optimala positiva effekter och minimera de negativa effekterna, så att mångfald inte bara är ett medel för att uppnå målet.

5. Kommittén vill uppmärksamma den analys som gjorts av högnivågruppen för flerspråkighet, som skapades 2005. Vi stöder insatsernas inriktning, som kan sammanfattas på följande sätt:

— Det är nödvändigt att öka informationsverksamheten, framför allt genom kampanjer som riktar sig till föräldrar, ungdomar och organisationer som är verksamma på utbildnings- och kulturområdet.

— Det behövs insatser som gör det möjligt att öka motivationen för att lära sig nya språk, framför allt genom lekfulla och informella inlärningsformer utanför undervisningen.

— Det är nödvändigt att i högre grad uppmärksamma invandrarnas språkliga och kulturella potential som ett led i målet att både integrera invandrarna i värdsamhället och göra det möjligt för dem att genom sin flerspråkighet förverkliga sin fulla individuella potential.

— Det är nödvändigt att utvidga insatserna för europeisk flerspråkighet även till språk som talas i tredje land, för att optimera den europeiska konkurrenskraften.

6. Kommittén framhåller resultatet av den on-line-undersökning som gjordes i september 2007 och som sammanfattar de viktigaste punkterna i insatserna för flerspråkighet.

— Språkinläring är en viktig faktor för att upprätthålla eller öka de individuella arbetsmöjligheterna.

— Man kan bäst motivera inläring av flera språk genom en tidig inlärningsprocess och genom att uppmuntra studie- och arbetsvistelser i utlandet.

— För att göra inlärningsmetoderna så effektiva som möjligt är det nödvändigt att fokusera på icke-standardiserade metoder för överföring av språklig kompetens som tar hänsyn till individens behov.

— Den språkliga mångfalden på lokal, nationell och europeisk nivå respekteras bäst genom större kunskaper om den kulturella bakgrunden för det språk som man ska lära sig eller kommer i kontakt med.

— Språk spelar en viktig roll för ekonomin, eftersom det är lättare att göra affärer med, ett utländskt företag om man kan språket i det land där företaget är etablerat.

— Ett bra sätt att öka den språkliga kompetensen på arbetsplatserna är att främja språkkurser inom företaget, förutsatt att det är praktiskt genomförbart på företaget i fråga.

— Användning av fler officiella språk i EU:s arbete, även med de ökade förvaltningskostnader som detta medför, är önskvärdt för att förstärka känslan av flerspråkighet i institutionerna.

7. Kommittén vill lyfta fram och stödja förslagen från expertgruppen för interkulturell dialog, som inrättats på kommissionens initiativ. Denna grupp leds av Amin Maalouf och framhåller i synnerhet följande:

— I de bilaterala förbindelserna mellan Europeiska unionens folk bör företrädesvis dessa folks språk användas.

— Det är viktigt att EU förespråkar idén om ett främmande språk som väljs av individen, ett personligt adoptivspråk.

8. Kommittén framhåller att främjande och värnande om den kulturella och språkliga mångfalden har hög prioritet. Med flerspråkighet förstås inom EU kunskaper i och användning av:

— EU:s officiella språk.

— Medlemsstaternas officiella språk.

— Icke-officiella minoritetsspråk som talas i medlemsstaterna.

EU och medlemsstaterna ska främja flerspråkighet inom sina respektive verksamhetsområden.

9. Inom hela EU har de regionala och lokala myndigheterna ansvar för att skydda och främja den språkliga mångfalden. De regionala och lokala myndigheterna har också behörighet på utbildningsområdet, vilket inbegriper yrkesutbildning och vuxenutbildning, och de är aktörer i det sociala partnerskapet och samordnar den regionala och lokala tillväxten och utvecklingen.

10. Inom yrkesutbildning som präglas av livslångt lärande får begrepp som "kunskap" och "inläring" mycket stor betydelse, också därför att det krävs större språkkompetens för att få fler valmöjligheter i arbetslivet.

11. De regionala och lokala myndigheterna har en förmånlig ställning när det gäller att bygga upp ett konstruktivt partnerskap med språkutbildningsinstitutionerna, i syfte att utforma yrkesutbildning i förhållande till särskilda lokala behov och krav.

12. Kommittén anser därför att de regionala och lokala myndigheterna är bäst lämpade för att uppfylla de olika lokala behoven av språkkunskaper, vilket inte hindrar att de kan erhålla stöd från de centrala/statliga myndigheterna.

Allmänna kommentarer

13. Kommittén anser att Europeiska unionen bör låta sin sociala och ekonomiska tillväxt grunda sig på optimalt utnyttjande av de möjligheter som hänger samman med rörlighet, globalisering, europeisk kultur och europeiskt medborgarskap.

14. Ett viktigt steg i en sådan process är att man undanröjer de språkliga hinder som länderna och de enskilda medborgarna står inför. Man bör därvid tänka på följande:

- a) Kunskaper i främmande språk bidrar starkt till yrkesmässig, utbildningsmässig, kulturell och personlig rörlighet. Europeiska unionen kommer aldrig att bli en verklig union om den interna rörligheten för medborgarna inte ökar.
- b) Språkkunskaper gör att konkurrenskraften ökar avsevärt eftersom de möjliggör kontakter med nya samtalspartner, utbyte av praxis, försäljning av produkter och tillhandahållande av tjänster. Globaliseringen möjliggör en öppning av handels- och arbetsmarknaderna. Kunskaper i främmande språk är en av förutsättningarna för att man ska kunna bilda och inleda partnerskap med andra länder eller företag och på så sätt utnyttja de möjligheter som globaliseringen ger.
- c) Språket är det främsta uttrycket för en kultur och bidrar till att förbättra kommunikationen mellan europeiska medborgare. Europas kultur kan inte grunda sig på att man passivt godtar det pussel som de olika medlemsländernas kultur utgör (mångkulturellt samhälle), utan den stabiliseras genom kulturmöten på bred bas mellan medborgare och en bekräftelse av värdet av mångfald och kulturell identitet (interkulturellt samhälle).

d) Det är viktigt att främja ett aktivt medborgarskap, involvera institutionerna på lokal och regional nivå, samråda och diskutera med befolkningen och åstadkomma social integration för att kunna garantera större effektivitet i de europeiska lagstiftningsåtgärderna, som bör få alltmer stöd och uppbackning av de lokala och regionala myndigheterna och medborgarna. Därför är det nödvändigt att man inom europeiska gemenskapen talar medborgarnas eget språk i sina dokument och i sina yttre och interna institutionella förbindelser, så att man kan göra sig förstådd och så att lokala institutioner (lokala och regionala myndigheter) kan interagera för att nå fram till medborgarna med budskapet, och att dessa kan delta i Europas liv och fungera som klangbotten för de strategiska målen.

15. När det gäller den öppna samordningsmetoden på flerspråkighetens område är det nödvändigt att kommissionen koncentrerar sig på att inte bara involvera de nationella utan även de lokala och regionala myndigheterna, eftersom de senare ofta är ansvariga för genomförande av olika åtgärder i sitt område.

16. I detta sammanhang är det också nödvändigt att uppmärksamma respekten och ställningen för de icke-officiella språk som talas i minoritetsgrupper och, precis som de officiella språken, utgör en lokal faktor för kulturell mångfald som bör beredas plats i programmen för europeisk integration.

Viktiga budskap och insatser

17. Den gemensamma politiken för språklig mångfald bör utformas inom ramen för målet om *ett språk + två* (modersmålet plus ytterligare två språk).

18. Samtidigt som var och en inom EU behåller sitt eget/sina egna språk som en viktig del av det kulturella bagaget, bör han eller hon under hela livet skaffa sig aktiva och passiva kunskaper i ett gemensamt andraspråk och ett tredje språk som väljs mot bakgrund av kulturellt släktskap eller ursprungslandets eller ursprungsregionens krav på social och ekonomisk rörlighet.

19. Valet av tredje språk bör inte bara omfatta EU:s officiella språk utan även de mindre europeiska språken och framför allt de icke-europeiska språk som ger betydande kulturella, ekonomiska och sociala möjligheter för Europas tillväxt och konkurrenskraft.

20. Kommittén föreslår att följande centrala budskap ska ingå i den gemensamma politiken för flerspråkighet och omsättas i konkreta insatser som kan motivera befolkningen, bevara mångfalden och sätta fokus på de enskilda lokala och regionala instanserna i valet av utbildningsformer.

Medverkan av kommuner och regioner

21. Lokala och regionala myndigheter spelar en avgörande roll inte bara för att många har politisk och administrativ behörighet med avseende på utbildnings- och fortbildningsplaner, utan också för att de bäst kan övervaka hur det förhåller sig med flerspråkigheten bland medborgarna och följa utvecklingen vad gäller genomförandet av direktiv och gemenskapsprogram. Det är på lokal och regional nivå som förvärvade färdigheter och vidtagna åtgärder bedöms, och detta kan sedan ge kraftiga impulser till EU-politiken.

22. För att målet om ett språk + två (modersmålet plus ytterligare två språk) ska kunna uppnås bör den lokala och regionala nivån spela en ledande roll, framför allt vad gäller att genomföra utbildningsprogram.

23. Inom ett och samma land kan regionerna uppvisa sinsemellan olika historiska, kulturella, samhälleliga, sociala och ekonomiska traditioner.

24. Den territoriella mångfalden bör uppmuntras. Varje region bör alltså uppmuntras till att erbjuda språkundervisning på grundval av analyser och studier, undersökningar som kommunen eller regionen har genomfört om kulturtraditioner, folkviljan och områdets ekonomiska och sociala behov och framtidsutsikter.

25. Detta skulle göra det möjligt att övervaka huruvida de lokala behoven överensstämmer med gällande utbildningsprogram genom att utnyttja det lokala och regionala självstyrets flexibilitet för att modifiera de utbildningsinitiativ som inte har gett önskat resultat.

26. Det främmande språket bör väljas fritt. Om det i en medlemsstat finns mer än ett officiellt EU-språk måste studier i det/de andra språket/språken också uppmuntras.

27. Politiken för flerspråkighet bör också omfatta ett betydande externt inslag. Främjande av EU-språk utanför unionen är både av kulturellt och ekonomiskt intresse. På samma sätt bör EU visa öppenhet gentemot språken i tredjeländer, t.ex. kinesiska, arabiska, indiska språk och ryska.

28. Alla regioner bör därför uppmanas att inrätta ett eget forum för flerspråkighet för att övervaka lokala sociala, ekonomiska och utbildningsmässiga tendenser och föreslå de informationsinsatser och åtgärder som behövs för att motivera befolkningen till livslång språkinläring (modersmålet plus ytterligare två språk).

29. Dessutom bör en kraftig satsning göras på programmen för integration av invandrare. Kunskaper i de språk som dessa personer och deras barn behöver för att utveckla sin fulla poten-

tial i det europeiska samhället måste uppmuntras och främjas, samtidigt som deras rätt att behålla sitt modersmål till fullo respekteras. Ett av de språk de bör lära sig och behärska är det officiella EU-språket i det område där de bor, samt det eller de andra språk som har officiell status i området eller regionen, i enlighet med gällande konstitutionella bestämmelser.

30. Sammanfattningsvis bör de lokala, regionala och nationella institutionerna uppmuntra skolvärlden att låta ett brett utbud av olika språk ingå i utbildningen. Utbildningssystemen bör erbjuda ett brett spektrum av språk som är anpassat till lokala sociala, ekonomiska och kulturella krav.

31. Kunskaper i främmande språk är en mycket viktig faktor för konkurrenskraften. Undersökningar har visat att de europeiska företagen tappar marknadsandelar på grund av bristande språkkunskaper.

32. Regionkommittén uppmanar därför kommissionen att fortsätta sitt arbete på detta område.

Förbättrad språklig integrering

33. Man kan erinra om att mindre språk och de språk som talas av minoritetsgrupper bidrar till att stärka den europeiska kulturens grundläggande värde, dvs. mångfalden, och därför inte får missgynnas i denna process utan tvärtom åtnjuta särskilt skydd.

34. Benämningen "minoritetsspråk" eller "mindre språk" får inte bli en anledning till diskriminering av språket i fråga.

35. Därför föreslår vi att man tar upp denna fråga till debatt i syfte att införa termer som bättre speglar dagens verklighet.

36. Det är därför också viktigt att driva på processen för att dessa mindre språk som är ett uttryck för traditioner och kulturytringar med djupa rötter i EU ska erkännas som officiella språk.

37. Detta skulle möjliggöra ett erkännande av dessa språk från EU-institutionernas sida, vilket skulle leda till att EU:s texter skulle översättas till fler språk än de nuvarande 23 och att en direkt dialog mellan EU och medborgarna skulle uppmuntras.

38. En EU-process för officiellt erkännande av språk och regional diversifiering kommer att leda till ökad social integration.

39. Regionkommittén välkomnar Europeiska rådets slutsatser av den 13 juni 2005 som gör det möjligt att inom EU:s olika organ och institutioner använda andra språk än de som erkänns som officiella språk i förordning nr 1/1958.

40. Även språk som inte erkänts som officiella vare sig på EU-nivå eller lokal eller regional nivå måste emellertid fortsätta att omfattas av program för skydd av den kulturella identiteten.

Alla generationer berörs

41. Hur ska medborgarna lotsas genom processen för livslångt lärande?

42. Om det är lättare att styra språkundervisningen under skoltiden och att hjälpa dagens ungdomar att senare i livet inte mista den språkliga interkulturella medvetenhet som de förvärvat i skolbänken, är det svårare när det handlar om generationer som redan i dag sedan länge står utanför inlärningssystemen och som aldrig har lärt sig flera språk. Det är viktigt att man ser till att det finns språkundervisning också för den äldre generationen, där många inte har stött på främmande språk i vare sig privat- eller yrkeslivet. Detta skulle öka deras möjligheter att uttrycka sig vid hög ålder och göra dem till mer engagerade europeiska medborgare.

43. Därför måste man uppmuntra utbildningssystem som inte bara är ekonomiskt överkomliga (kurskostnaden är ofta ett hinder för äldres deltagande i språkkurser) utan också erbjuder möjligheter till passivt deltagande, så att man kan undvika risken för att rörelsehindrade eller personer som inte kan lägga ner tillräckligt med tid utesluts från utbildning.

44. Kommittén betonar att man måste bemöda sig om att lära sig ett främmande språk så korrekt som möjligt, särskilt med hänsyn till den ständigt växande gruppen invandrare.

45. Därför är det viktigt att framhålla att det finns inlärningsmetoder som gör att man på ett enkelt sätt kan skaffa sig tillräckliga språkkunskaper för att uttrycka sig och bli förstådd. Dessa inlärningsmetoder bör främjas av statliga, regionala och lokala utbildningsinstitutioner och finansieras av EU, så att man kan sprida inlärningsmöjligheterna och överbrygga generationsklyftan med avseende på språkutbildning.

46. Alternativa former för inläring genom användning av multimedier bör dessutom uppmuntras genom främjande av textade TV-program på originalspråk (TV, bio, filmer, nyheter) samt en ökad användning av språkkurser på nätet och översättningsprogram on-line, alltså ett slags livslångt lärande.

47. När det gäller barn och ungdomar måste man däremot tidigt väcka språkitresset. Barn bör så tidigt som möjligt få lära sig ett andra språk – så att de vänjer sig vid hur det främmande språket låter – eftersom detta ger bättre förutsättningar för snabb och mångsidig språkinläring.

48. De framsteg man gjort när det gäller språkinläring i grundskola och gymnasium bör utvecklas vidare. Skolsystemet

måste ge eleverna ökade möjligheter att tala ett främmande språk i grundskolan och att studera ett tredje språk på gymnasiet.

49. På universitetet ska man kunna finslipa språkkunskaperna eller lära sig ytterligare språk, också genom en vidareutveckling av Erasmus- och Sokratesprogrammen.

50. Universiteten måste öppna sina dörrar inte bara för äldre studerande som vill komplettera sina språkkunskaper utan också för företag, som måste stödjas och uppmuntras vad gäller att låta den egna personalen och ledningen våga sig på att lära sig nya "handelspråk". I samband med detta bör man stimulera partnerskap mellan företag och högsolor.

51. Dessutom måste man utveckla kurser i översättning och tolkning som inte bara berör institutionerna (alltifrån den vanlige medborgaren till regionerna och Europaparlamentet – att främja och premiera de städer som kan presentera en hemsida och extern information på flera språk är ett gott incitament för flerspråkighet inom lokala institutioner) utan också miljöer som har kontakt med allmänheten.

Tvärvetenskaplig dimension

52. Flerspråkighet kan främjas inte bara genom utbildning och fortbildning utan också genom lek- och fritidsaktiviteter.

53. Att till exempel lära sig fler språk via kulturen eller idrotten är ett sätt att medvetandegöra många olika befolkningsgrupper, från barn till vuxna.

54. Musik och sångtexter är redan i sig en internationell och flerspråkig marknad. En positiv insats vore t.ex. att verka för evenemang såsom en europeisk öppet hus-dag för musik där man fokuserar på texterna.

55. Det bör ske en ökad spridning av litterära verk genom programmet för litterär översättning (utgivning på två språk – original och översättning), inte bara på initiativ från enskilda förlag utan också genom offentliga partnerskap som ska uppmuntra lokala och regionala förvaltningar att stödja privata initiativ för flerspråkighet.

EU-institutioner

56. Regionkommittén tvivlar inte på att EU-institutionerna måste vara mångspråkiga. Inom EU:s institutioner måste man därför ofördröjligen se till att åtminstone passiv tolkning sker från EU:s officiella språk, så att de personer som deltar i en diskussion kan uttrycka sig på sitt modersmål.

57. Regionkommittén är övertygad om att bevarande av den kulturella mångfalden innebär att man säkerställer ett system med officiell eller inofficiell översättning till samtliga officiella EU-språk. Vid främjande av flerspråkighet är det nödvändigt att i alla informella organ garantera bilaterala förbindelser på deltagarnas språk.

58. I alla formella sammanhang är det nödvändigt att arbetsdokument och officiella dokument översätts till medlemsstaternas samtliga officiella språk. EU måste respektera varje medlemsstat som en hörnsten i unionen och ska i gengäld vara fullständigt tillgängligt och i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser förse samtliga medlemsstater med de dokument som krävs för att deras medborgare ska kunna utöva ett aktivt medborgarskap.

EU:s yttre gränser

59. Flerspråkighet bör innebära ökad social och ekonomisk rörlighet inom EU, men bör också göra det möjligt för EU-

medborgarna att vara öppna för marknader och kulturer utanför EU.

60. Vi anser att detta är viktigt bland annat mot bakgrund av de tendenser som driver EU till allt intensivare interaktion med bland annat den kinesiska, ryska och japanska ekonomin och kulturen.

61. EU:s ökade internationella konkurrenskraft är således också avhängig av en mer professionell utbildning i icke-EU-språk.

62. De främmande språken bör väljas bland alla de språk som Europa har kontakt med, med särskilt beaktande av icke-medlemsstater som har fått en mer framträdande roll och de kulturella särdragen hos länder med vilka Europa håller på att förstärka sina handelsförbindelser.

Bryssel den 19 juni 2008

Regionkommitténs
ordförande
Luc VAN DEN BRANDE